तुभ्यंतव दृष्टंपूर्वकले अतःसर्वेषांकल्पानांसमानह्रपत्यात्अस्मिन्निपिकलेतवेहयज्ञहर्ताहेजातः अतोमन्युँदैन्यंनकार्यं अप्रतिकार्यत्वाद्वाविनइत्यर्थः पुरातनंपुराणं ॥ १९०॥ ९१॥ एतस्तोत्रजपांगमू तंव्रतह्यंविधित्सुस्तरसुतयेवेदिकंघर्ममनुबद्दित बेदादिति ॥ ९२॥ वेदोक्तंतपोदेवादिभिश्वीर्गं तदपेक्षयामयावक्ष्यमाणंव्रतंश्वेष्ठ मित्याह अपूर्वमिति वेदषढंगसांख्ययोगतर्केरन घिगतं कितहिंकेवल्यासुप निषत्सुअत्याश्रमस्थपदेनप्रकाशितं सर्वतोभद्रंफलकालेसाधनकालेचश्रयोह्तपं सर्वतोमुखंसर्वेषुवर्णेप्वाश्रमेषुचअभिमुखं सर्वेषामिहाधिकारोस्तीत्यर्थः अव्ययंमोक्षहेतुत्वात् अब्दैःभूयसाकालेनअब्दसा ध्यौःसहस्रसंवत्यात्रमात्रात्वेष्ठमित्वादेशाहेःसंयुक्तं दशपंचयमाःपंचितयमाश्रतण्वाहानियज्ञकतवोयेषां अहःशब्दस्यकृतवाचित्वंनवेतान्यहानिभवंतीत्यादीप्रसिद्धं भूयसाकालेनपुण्येनवायमनियमवद्भि किथ्यमित्यर्थः दर्शाहेतिपाठेतद्दत्तयागपूज्येर्छब्यमित्यर्थः गौहासुदशार्धेतिपठंतितदाब्दैःप्राप्तंदशार्थेःपचितंअपकाशं अतएवाप्राज्ञैःकर्मठैनिदितं ॥९३॥ वर्णेति सृतसंहितायामत्याश्रमस्थइत्यत्रत्यमा श्रमपदंवर्णोपलक्षणीकृत्यवर्णाश्रमधर्मनितिकात्वर्णाश्रमंवततद्वानितवर्णाश्रमतितेनपदेनब्रह्मविद्विक्षित्वा ब्रह्मचारीग्रहस्थश्रवानप्रस्थोयभिक्षकः अतिवर्णाश्रमीतेपिकमाच्छेष्ठाविचक्षणेत्युपक

द्सद्सनकर्तव्योमन्युर्विघ्नमिमंत्रति॥अहंयज्ञहरस्तुभ्यंदृष्टमेतसुरातनं॥१९०॥भूयश्रतेवरंदिघ्रतंत्वंग्रहीष्वसुव्रत॥प्रसन्नवदनोभूत्वातिद्देकमनाःश्णु॥॥९१॥वेदात्षढंगाढुद्धृत्यसांस्ययोगाच्चयुक्तितः॥तपःसुतमंविपुलंदुश्चरंदेवदानवैः॥९२॥अपूर्वसर्वतोभद्रंविश्वतोमुखमव्ययं॥अब्दैर्दशाह्संयुक्तंगूद्धम प्राज्ञानिद्रतं॥९३॥वर्णाश्रमकृतैर्धभैविपरीतंक्वित्समं॥गतांतरध्यवसितमत्याश्रममिदंवतं॥९४॥

स्यभूयसामंथेनतस्वक्षणान्युका यस्यवणिश्रमाचारोगितःस्वालदर्शनात् सवर्णानाश्रमान्सर्वानतीत्यस्वालनिस्थितः तथा निविधनिनिषेधश्यनवर्ज्यावर्ज्यकरणना आत्मविज्ञानिनामस्तितथाचान्यज्ञना देनितितस्ययथेष्टाचरणमप्यनुज्ञातं तिद्दमिभियेत्यकचिद्गंथेवर्णादिधमैविपरीतमुक्तं एतेनस्वस्थैतदसंमतिमितिस्चितं तथाचस्त्रं सर्वान्नानुमितश्र्याणात्ययेतदर्शनादिति छांदोग्येउपिस्त्र्हचाक्रायणइभ्यपा मेप्रद्राणकउवाससहेभ्यंकुरुमाषान्स्वादंतिविभिक्षेतंहोवाचनेतोन्येविद्यंतेयद्ययेमइमेउपिनिहिताइत्येतेषांमेदेहीतिहोवाचतानस्भिप्रदर्शेहंतानुपानिस्युच्छिष्टंवेमेपीतंस्यादितिहोवाचनित्वहेतेप्युच्छिष्टाइतिन वाअजीविष्यिममानस्वादिन्तिकामोमउदपानितिब्रह्मविद्उषस्तस्यइभ्योच्छिष्टपक्रमाषभक्षणंतद्वत्तज्ञरुत्यागश्र्यपाणात्ययकालेएविवदुषांनिषद्धाचरणंकामकारिनषेधंचदर्शयतः अतएवोक्तं तथाचरे तथायोगीसतांधर्ममदूषयन् जनायथावमन्येरग्गच्छेयुर्नेवसंगतमिति साक्षात्कतात्मतत्त्वस्ययथेष्टाचरणंयिद शुनांतत्त्वदशांचैवकोभेदोऽशुचिभक्षणेइतिच कचिद्विपरीतमिपवस्तुतःसममेव विदुषःकर्तृत्वाभि मानाभावेनतत्रविधिनिषेधयोरप्रदत्तेः गतातैःज्ञातिसद्धातैःअध्यवसितंनिश्चितं अत्याश्रमंपरमहंसपारिवाज्यं यद्यपिआश्रमित्रिमात्वस्तर्पदं॥ १९४॥

स्थादीनामप्यत्याश्रमित्वमुक्तं ब्रह्मचारित्युदाद्यतस्तसंहिताश्लोके तत्विशिनिष्ट इदंवतंइदंवस्यमाणंवतमस्तरित्वित्वस्वतिसमस्तंपदं॥ १९४॥